

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Hvordan ligger landet i yderområderne?

Strategier, redskaber og virkemidler i forhold til at tiltrække og fastholde tilflyttere

Nørgaard, Helle

Published in:
Byplan

Publication date:
2009

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Nørgaard, H. (2009). Hvordan ligger landet i yderområderne? Strategier, redskaber og virkemidler i forhold til at tiltrække og fastholde tilflyttere. *Byplan*, (04), 39-41.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

kommen-
3 til de pro-
målet
blomene
rift, mens
mmunene
sne.

n løse nogle af problemerne
ser, at der er udfordringer i sam-
kommuner og konsulenter, men
det varierer meget fra plan til
mmunerne, er der ikke én fortryl-
kan afljæpe alle samarbejds-
ningen med kun at samarbej-
ter, når man er tvunget til det,
at man derved forspilder mulig-
ksibilitet, inspiration, nye ideer
ft, der følger med, når konsu-
den kommunale planlægning.

med henblik på at opnå et godt
af konsulenter i lokalplanarbej-
3 erfaring være klare aftaler om
rdeling, rollefordeling, fokus-
3 mål. Det giver en klar ansvars-
er selvfølgelig en udfordring at
aftaler i projekter, der ændrer
skal der også være klare aftal-
talerne kan ændres undervejs,
inprocesser er det umuligt at
ssen i detaljer, og der vil derfor
teringer undervejs.

ngenior,
10

d, Civilingenior,
e

menes her hver anden gang el-
n gælder hver gang 'overvejende'
tiki(n)

HVORDAN LIGGER LANDET I YDEROMRÅDERNE?

- STRATEGIER, REDSKABER OG VIRKEMIDLER I FORHOLD TIL AT TILTRÆKKE OG FASTHOLDE TILFLYTTERE

Mange kommuner rundt om i landet har fokus på at øge indbyggertallet og søger at tiltrække tilflyttere. I nogle dele af lan-
det kan denne indsats være afgørende for den fremtidige udvikling, idet fraflytningen gennem længere tid har været større
end tilflytningen, og hvor man derfor har et flytteunderskud og faldende indbyggertal. Det drejer sig især om yderom-
råderne, hvor der udover faldende befolkningsgrundlag er tale om, at beskæftigelsen og erhvervsindkomsten er under
landsgennemsnittet, hvor der er en aldrende befolkning og boliger i meget dårlig stand.

Af Helle Nørgaard

Kommunene i yderområderne har med kom-
munesammenlægningen fået en lang række nye
opgaver og ansvarsområder bl.a. at planlægge
for byerne såvel som det åbne land. I forhold til
landdistrikterne og det åbne land anbefaler Ar-
bejdsudvalget om Landsbyer i yderområder at
"analysere de enkelte landsbyer med henblik
på at identificere styrker og mulige indsatsom-
råder". Baggrunden for anbefalingen er, at ikke
alle landsbyer har en fremtid og at kommunerne
derfor må prioritere indsatsen i forhold således
at "mere livskraftige landsbyer og landdistrikter
i kommunen kan overleve".

Det betyder, at der må træffes nogle svære valg.
Flere kommuner lægger, forståeligt nok, kræfterne
i at udvikle bosætningsstrategier og sætse på
øget tilflytning frem for at forholde sig til, om det
er nødvendigt at 'lukke og slukke' for nogle lands-
byer. Men selvom udgangspunktet for kommunale

fra negativ til positiv, så er spørgsmålet, hvad
de enkelte kommuner egentlig ved om befolk-
ningssituationen, udover et samlet tal for, hvor
mange der flytter fra hhv. flytter til kommunen.
Ved man i kommunerne, hvem tilflytterne er og
hvor de flytter hen og bosætter sig – til en større
by, en landsby eller i et landdistrikt? Om de flytter
til en ejer- eller en lejebolig? Om de er blevet in-
tegreret i lokalområdet, og om de i det hele taget
fandt det, de søgte – eller måske allerede er på
vej væk igen?

Man kunne også spørge, om kommunerne – ud-
over at have indsatsen og tiltag for at tiltrække
tilflyttere – også har fokus på at fastholde og in-
tegrere kommunens nye indbyggere. Hvis svaret
er nej, kan der måske hentes inspiration i følg-
ende redskaber og virkemidler til at tiltrække og
fastholde tilflyttere og kortlægning i forhold til,
hvordan bolig- og befolkningsituationen er inden-

Kortlægning og overblik:

- Få overblik over befolkningsudviklingen og kortlæg bosætningsmønstre af hele lokalbefolkningen.
- Udarbejde en socioøkonomisk karak-teristik af tilflytterne og hvor de bosæt-ter sig: I en større by, en landsby eller i et landdistrikt og i ejer- eller lejebolig?
- Afklare om tilflytterne søger nogle be-stemte steder hen, og hvad der ka-rakteriserer disse steder.
- Kortlægge boligerne indenfor kom-munens grænser i forhold til alder, størrelse samt boligens fysiske forhold og standard.

- Gennemføre studieture i lokalområdet for at få kendskab til, hvor det går godt, og hvor det ikke går godt, hvor der f.eks. er huse og bygninger som forfalder.

- Bruge mulighederne for at opkøbe og nedrive forfaldne bygninger, som afskrækker potentielle tilflyttere og skaber mismod for etablerede beboere.

En socioøkonomisk kortlægning af lokalbefolkningen samt kortlægning af boligudbuddet og andre kvaliteter sammenholdt med tilflytternes bosætningsvalg kunne give input til differentierede bosætningsstrategier, hvor der lægges vægt på forskellige kvaliteter i bosætningsstederne.

Helledsorienterede bosætningsstrategi

Flere kommuner udvikler bosætningsstrategier og tiltag, der har til formål at synliggøre de kvaliteter, kommunen har at byde på. Der er eksempler på, at man laver tilflytter arrangementer, har ansat bosætningskonsulenter til at informere og hjælpe potentielle tilflyttere. Flere steder byder man velkommen – ikke bare med lokaltelefonbog-

en, men med friбилletter til lokale attraktioner og forskelligt materiale om lokalhistorie og kulturtilbud, guides til ture i lokalområdet såvel som information om klubber, organisationer og fritidsaktiviteter mv. Det er dog langt fra alle kommuner, som sørger for at synliggøre og viderebringe information til tilflyttere.

Tænk bosætningsstrategier hele vejen rundt ved at:

- Arbejde tværsektorielt i forhold til at tænke bosætningsstrategien hele vejen rundt. Der er behov en koordinerende indsats i forhold til det hele hverdagsliv især i forhold til jobmuligheder.
- Tilvejebringe et udbud af lejeboliger, som tilflytterne kan flytte ind i, mens de 'ser stedet an' og i ro og mag kan finde frem til 'den rette bolig'.
- Sørge for, at der er let adgang til rekreative områder og fjerne eventuelle barrierer for oplevelser i naturen og rekreativ udfoldelse, som er en af yderområdernes attraktion.

- Udvikle infrastrukturen bl.a. it-infrastruktur, der muliggør hjemmearbejdsplads.

- Synliggøre tilbud til tilflytterne på kommunens hjemmeside.

- Ansætte en eller flere bosætningskonsulenter, som kan besvare spørgsmål forud for flytning og som har en opøgende indsats når tilflyttere først er flyttet til.

- Sørge for velkomstpakke med bl.a. adgangsbilletter til lokale attraktioner, medlemskab til lokale foreninger og aktiviteter mv.

- Etablere samarbejde med fastboende og tilflyttere om integrationen af tilflyttere. På landet er afstande mellem huse og naboer ofte stor, hvilket begrænser den tætte kontakt mellem naboer

- Etablere mulighed for at tilflyttere kan mødes, etablere netværk og snakke sammen om deres oplevelser og erfaringer i relation til deres nye bosted.

Når integrationen af tilflyttere

Selvom man fra kommunal side både for at byde tilflytterne forhold til at oplyse, informere mange leder og kanter, så kan det at tilflytterne har svært ved at b lokalområde, hvor de har bosat sig, tere beretter, at de har svært ved teret og 'lukket ind' i lokalsamfundet at en vigtig brik i hverdagslivet lationer bliver mangelfulde og det tilflytterne flytter væk.

Lær lokalkulturen og de kende

- Forsøge at forstå den lokale kultur og hvad der er på spil for de fastboende, når der kommer nye tilflyttere.
- Videregive konkret viden og data om fastboende, som beskriver tilflytterne er, og hvorfor de bryder sig i området.
- Redegøre for konsekvenserne af stagnerende eller faldende befolkningsunderlag fx i forhold til serviceindkøbsmuligheder.

kturen bl.a. it-infrastruktur, medarbejdsplads.

I til tilflytterne på kom- side.

flere bosætningskon- n besvare spørgsmål og som har en- its når tilflyttere

ispakke med bl.a.

til lokale attraktioner,

okale foreninger

7.

ejde med fastboende integrationen af tilflyt- r afstande mellem ofte stor, hvilket be- te kontakt mellem

ed for at tilflyttere- lere netværk og i om deres oplevelser og tion til deres nye bosted.

Når integrationen af tilflyttere er svær

Selvom man fra kommunal side gør mange ting både for at byde tilflytterne velkommen og i forhold til at oplyse, informere og hjælpe på mange leder og kanter, så kan det alligevel være, at tilflytterne har svært ved at blive en del af det lokalområde, hvor de har bosat sig. Mange tilflyt- tere beretter, at de har svært ved at blive accep- teret og 'lukket ind' i lokalsamfundet. Det betyder, at en vigtig brik i hverdagslivet og de sociale re- lationer bliver mangelfulde og det kan betyde, at tilflytterne flytter væk.

Lær lokalkulturen og de fastboende at kende

- Forsøge at forstå den lokale kultur og hvad der er på spil for de fast- boende, når der kommer nye folk til.
- Videregive konkret viden og data til de fastboende, som beskriver 'hvem tilflytterne er', og hvorfor de bosætter sig i området.
- Redegøre for konsekvenserne af et stagnierende eller faldende befolknings- underlag fx i forhold til service og indkøbsmuligheder.

- Formidle eksempler på, hvordan tilflyt- terne bidrager positivt til lokalsamfundet.

- Give de fastboende mulighed for at give bud på, hvordan tilflytterne kan lykkes med at blive integreret i lokalsamfundet.

- Efterlyse konkrete bud på, hvad de fast boende vil bidrage med, for at det kan lykkes – det er ikke i orden, at sådan er det bare'.

Sats på de tilfredse tilflyttere

Et vigtigt led i forhold til at fastholde tilflytterne er et samarbejde med de tilflyttere som er faldet godt til. De kan fungere som ambassadører for andre tilflyttere. Det forudsætter at tilflytterne integreres i lokalområdet og kommer til at føle sig 'hjemme'. Tilflyttere vil fortsat have mange netværk til personer, der bor eller arbejder, der hvor de kommer fra såvel som venner og fami- lie, som bor andre steder end tilflytningsstedet. Hvis tilflytterne ikke trives, afskrækker de andre fra at flytte til området. Hvis de i stedet er glade for deres bosætningsvalg er det det, som de vil videregive til venner, familie og øvrige netværk.

Bosætning, tilflytning og kommunale strate- gier

Overnævnte strategier, redskaber og virkemidler i forhold til at tiltrække og fastholde tilflyttere har baggrund i et projekt med fokus på bosætning og tilflytning til to yderområder og hvor kommunenes tiltag i forhold til at tiltrække og fastholde tilflyt- tere også undersøges. Projektet indgår i Center for Bolig og Velfærd, som er finansieret af Re- aldanía.

Et af projektets resultater er en analyse af mø- det mellem fastboende og tilflyttere. Dette kunne være et nyttigt input til borger- og eller informa- tionsmøder i kommunen, hvor kommunen samtidig vil være godt rustet til at vide, hvordan landet ilg- ger, forudsat at de laver de omtalte kortlægning- er og analyser.

*Helle Nørgaard, Seniorforsker ved
Statens Byggeforskningsinstitut*